

”Hellere rig og rask end syg og fattig”.

Om levevilkår og Sundhed

Et gammelt ordsprog hedder: ”Hellere rig og rask end syg og fattig”. Udsagnet er lige så rigtigt i dag som tidligere og fortæller netop, at sundhed og økonomisk velstand er tæt forbundne. Vi kan så glæde os over, at der i dag er flere velstående og rige mennesker i verden end nogen sinde tidligere og at mange af fortidens store ’dræbere’ (pest, sult og kolera) er mindre udbredte i dag end tidligere.

Selvom det er en rigere verden vi lever i, så er der endnu millioner af mennesker som lever i fattigdom. Fattigdommen viser sig i menneskers levevilkår og giver sig direkte udtryk i f.eks. levealderen, en høj børnedødelighed m.v. Ofte er sygdomme i verdens fattige lande knyttet til eksogene sygdomsårsager – som kan tilskrives det ydre fysiske miljø som befolkningerne lever under. For verdens fattige er børn ofte den eneste sikring i alderdommen, og derfor finder man at børnetallet stiger eksplosivt i netop de fattige lande. Denne befolkningsekspllosion kan i sig selv være med til at forringe de i forvejen dårlige levevilkår.

Men sygdom er ikke forbeholdt de fattige. I den rige verden er sundhed og sygdom ikke mindre relevant i dag end tidligere. Problemerne er blot nogle andre end tidligere. I dag er det i mindre grad det ydre miljø som truer vores sundhed, men måske i højere grad vores livsstil, som giver anledning til en række endogene sygdomme, også kendt som livsstilssygdomme.

I 1950’erne var det ikke ualmindeligt, at definere sundhed som fraværet af sygdom. Men allerede i 1960’erne bragte de stigende sundhedsudgifter øget fokus på, hvordan man kunne forebygge sygdomme og dermed spare sundhedsudgifter til behandling af de syge. I første omgang så man på levevilkårene i bredeste forstand. Det vil sige de socioøkonomiske forhold mennesker levede under, herunder det fysiske miljø, såsom boligforhold, luft-og vandforurening, arbejdsmiljø m.v..

Siden 1990’erne er der i stigende grad kommet fokus på den personlige livsstil (kost, rygning og motion) som et middel til ikke bare at undgå sygdom, men også som noget der i sig selv kan være livsforlængende.

Selv i et relativt lille område som Danmark er levevilkårene meget forskellige og dermed også befolkningens sundhed. I nogle byområder i Danmark lever befolkningen i gennemsnit godt 10 år længere end i andre byområder. Forskellen kan forklares med forskelle i livsstil og andre socioøkonomiske forhold.

